

**Accesarea și urmarea, de tinerii vulnerabili, a programelor
de formare profesională și ucenicie**

Vizite de Schimb de Practici

Raport Rezumat (Rezultatul 3)

Numărul Contractului de Grant: 2015-1-UK01-KA202-013612

Coordonator: Profesor Morag MacDonald – Universitatea Birmingham City

Data de începere: septembrie 2015

Sprijinul asigurat de Comisia Europeană pentru realizarea acestui material nu constituie o aprobare a conținutului său. Documentul reflectă doar opiniile autorului, iar Comisia nu poate fi considerată responsabilă pentru niciun fel de utilizare a informațiilor conținute aici.

Introducere

Unul dintre obiectivele proiectului 'Accesarea și urmarea, de tinerii vulnerabili, a programelor de formare profesională și ucenicie' a fost de a crea noi moduri de învățare, prin partajarea activităților adecvate de diseminare a activităților și învățare din experiențele altor organizații.

În cadrul proiectului, partenerii din fiecare țară au avut ocazia de a vizita inițiativele existente în alte țări partenere. S-au desfășurat trei vizite, fiecare legate de subiectul proiectului: accesul la programele EFP (educație și formare profesională) permanente și la locurile de muncă sau la programele de ucenicie destinate tinerilor vulnerabili.

Vizitele au avut în vedere facilitarea interacțiunii dintre partenerii proiectului, personalul și tinerii. În cadrul raportului final al proiectului, vor fi incluse observații și recomandări derivate din vizitele de schimb de practici, în secțiunea dedicată concluziilor generale ale proiectului.

Toate cele trei vizite au încercat să răspundă diferitelor probleme privitoare la persoanele vulnerabile și programele de ucenicie, cum ar fi: De ce s-au confruntat acestea cu dificultăți? Cum și-au soluționat problemele? Care sunt principalele puncte tari și puncte slabe ale organizațiilor?

Raportul rezumat al celor trei vizite va începe cu prezentarea generală a organizațiilor vizitate, cu accent pe obiectivele, clienții, finanțarea și programele asigurate, și va continua cu punctele tari și punctele slabe principale ale tuturor organizațiilor.

La final, vom încerca să răspundem unui număr de două aspecte esențiale derivate din vizitele care au avut în vedere schimbul de practici: ce recomandări pot fi transmise după vizite și dacă inițiativa respectivă este transferabilă, din punct de vedere cultural și economic, fiecărei țări participante.

Vizite pentru Schimbul de Bune Practici – Prezentare Generală

Au avut loc trei vizite pentru schimbul de bune practici, fiecare fiind organizată pentru a coincide cu o reuniune a unui partener de proiect. Următoarele organizații au fost vizate pentru efectuarea vizitelor referitoare la bunele practici:

- BestNetwork, Birmingham, Marea Britanie (19.10.2015)
- Penitenciarul Timișoara, Timișoara, România (18.10.2016)
- SpaceLab, Viena, Austria (06.12.2017)

Toate vizitele s-au referit la programele de instruire sau serviciile destinate tinerilor vulnerabili și au fost organizate de partenerul din țara respectivă.

Prima vizită a fost organizată la BestNetwork, Birmingham, Marea Britanie.

Birmingham Employment Skills and Training (BEST) Network Ltd. este un consorțiu de organizații din cadrul celui de-al treilea sector, situat în Birmingham.

Best Network aduce laolaltă un număr de alte grupuri pentru a reuși identificarea traseelor de utilizarea finanțării într-un mod mai eficient. Rețeaua a fost creată cu șase ani în urmă pentru a permite organizațiilor mici să conlucreze. BEST transmite oferte pentru contracte, iar ulterior determină care dintre membrii săi poate efectua activitatea respectivă. Network are tendința de a solicita fonduri naționale semnificative. Network administrează contractele și membrii asigură serviciile și sprijinul.

Network desfășoară un număr de contracte, Destination Work fiind cel mai important contract permanent, existent în prezent. De asemenea, organizația cooperează cu NEETS. Destination Work acoperă o regiune mare, nu activează doar în Birmingham, dar și zonele rurale. Organizația desfășoară un proiect de mentorat, în principal, deoarece tinerii au nevoie de sprijin, pe lângă instruirea în ceea ce privește abilitățile lor. Proiectul de mentorat face legătura cu alte programe finanțate care asigură cursuri de formare.

- Obiective

Obiectivul Network este de a crea un mod pentru ca organizațiile să conlucreze mai bine spre avantajul beneficiarilor lor. Scopul rețelei este de a asigura un program de sprijin persoanelor dezavantajate din Birmingham ca și de a îmbunătăți rata de angajare la nivelul tinerilor.

- Clienții/grupul țintă?

Publicul larg, familiile și părinții singuri, șomerii, persoanele fără adăpost, tinerii care sunt NEET (nu urmează cursuri de educație, nu sunt angajați sau nu urmează programe de formare profesională), persoanele cu dizabilități, infractorii și foștii infractori, persoanele cu probleme referitoare la consumul de substanțe narcotice.

Categoriile de servicii: Dezvoltarea comunității, Educație, Muncă și Formare, Ucenicie, Sprijin pentru familii, Mentorat, Voluntariat.

Best Network a organizat o masă rotundă și șase organizații au luat parte la eveniment:

- BITA Pathways
- Crossover
- Fundația Jericho

- Centrul de Resurse pentru Dizabilități
- Trustul Comunității St. Paul
- Institutul pentru Hipoacuzici Birmingham (BID)

BITA Pathways: <http://www.bitapathways.co.uk/about/our-organisation.php>

BITA Pathways a fost înființată în 1963 și activitățile organizației implică ‘activarea adulților care au probleme mentale și sunt în curs de recuperare, prin utilizarea unei abordări centrată pe persoană, prin educație, voluntariat și ocupare. Elementul esențial pentru organizație este de a se asigura că proprii săi clienți obțin sprijinul necesar. Pentru a face aceasta, se creează un plan de acțiune personal și organizația activează ca echipă pentru a determina evoluția clientului.

Crossover: <https://www.corganisers.org.uk/users/st-pauls-crossover>

Organizația asigură sprijin de tipul mentoratului tinerilor vulnerabili. Mentorul este, adeseori, o figură parentală. Crossover este organizația care asigură servicii complete de ajutorare și consiliere, cu privire la identificarea locurilor de muncă sau desfășurarea activităților independente.

Fundația Jericho: <http://jericho.org.uk/>

Desfășoară acțiuni cu persoanele ‘care se confruntă cu obstacole personale sau profesionale în calea ocupării, formării sau incluziunii sociale’. Jericho lucrează cu foști infractor și tineri, de obicei fără calificări sau fără experiență de muncă și cu CV-uri foarte slabe. Jericho are anumite întreprinderi sociale create, inițial, de voluntari pentru a da tinerilor ocazia de a obține anumite abilități.

Centrul de Resurse pentru Dizabilități: <http://www.disability.co.uk/>

Centrul gestionează aspecte de sănătate mentală, învățare și dizabilități fizice. De asemenea, are în vedere dizabilitățile ascunse. Organizația desfășoară un program de formare denumit călătorie spre locul de muncă care implică analiza barierelor în calea angajării, de exemplu inexistența unui CV, modul de menținere a stării de sănătate, dezvoltarea încrederii și gestionarea barierelor de mediu. Asigură asistență financiară și alt fel de sprijin forței de muncă, cum ar fi interpreți pentru persoanele hipoacuzice și există deduceri fiscale pentru tinerii cu dizabilități.

Trustul Comunității St. Paul: www.stpaulstrust.org.uk

Trustul are în vedere activarea cu și alături de persoanele din cadrul Balsall Heath, din Birmingham și zonele învecinate vaste, pentru promovarea educației, recreării și învățării permanente. Lucrează cu copii, tineri și adulți care sunt activați de Trust în multe moduri diferite. Mulți dintre aceștia, care au dorit, inițial, să utilizeze una dintre facilitățile Trustului, au ajuns să-l sprijine ca voluntari, membrii ai consiliului sau s-au alăturat personalului organizației, ca angajați.

Institutul pentru Hipoacuzici Birmingham: <http://www.bid.org.uk/about-us/about-us>

BID Services lucrează în parteneriat cu persoanele cu dizabilități senzoriale, ca și cu cei cu dizabilități fizice sau de sănătate mentală.

Anumite persoane suferă, de asemenea, de dizabilități de învățare și probleme de sănătate mentală. Organizația lucrează cu grupul său de clienți pentru a-i sprijini să completeze CV-uri, dezvolte abilități necesare pentru interviuri și promovează conștientizarea problemelor și barierelor existente pentru persoanele hipoacuzice. De asemenea, sprijină persoanele pentru depășirea obstacolelor în calea activității profesionale, cum ar fi asigurarea rampelor spre locul de muncă dacă aceste persoane utilizează scaune rulante.

Penitenciarul Timișoara

Penitenciarul Timișoara este o instituție penitenciară pentru deținuții care au sentințe de până la trei ani și care sunt încarcerați în regimul deschis, semi-deschis și arest preventiv. De-a lungul anilor, Penitenciarul Timișoara a fost un pionier în ceea ce privește încurajarea participării deținuților la diverse activități de producție și la generarea veniturilor din aceste activități. Penitenciarul a făcut eforturi importante pentru a asigura oportunități și veniturile conexe, în ciuda numărului crescut de deținuți.

- Obiective:
Încarcerarea deținuților
Reintegrarea socială a deținuților
- Clienți/Grup țintă: Deținuții.
- Categoriile de servicii: Educație, Muncă și Formare profesională
- Programe asigurate

În penitenciar, sunt asigurate variate tipuri de cursuri pentru deținuți: inițiere, formare, recalificare, formare continuă și specializare. Aceste cursuri acoperă diverse domenii de activitate, în funcție de opțiunile și abilitățile deținuților.

Cursurile au loc în cadrul penitenciarului, la furnizorii de formare profesională autorizați și în alte spații, pe baza contractelor încheiate cu partenerii din comunitate. Directorul penitenciarului poate aproba, la cerere, participarea deținuților în regim deschis pentru desfășurarea activităților de formare profesională în afara penitenciarului, cheltuielile referitoare la formarea profesională fiind suportate de deținut sau de alte persoane fizice sau juridice.

Un grup de 800 deținuți de la penitenciarele din Timișoara, Botoșani și Satu-Mare au beneficiat de proiectul 'Programului Integrat Interregional' de formare profesională / recalificare a deținuților. Deținuților le-au fost furnizate programe de formare / recalificare profesională și instruire teoretică și practică în abilitățile necesare pentru angajare, acolo unde există deficit de angajați. Domeniile cheie ale acestui proiect sunt agricultura și creșterea animalelor.

- Finanțare

Penitenciarul Timișoara este o instituție publică finanțată din bugetul public, dar primește fonduri și din activitățile sale economice. De asemenea, dezvoltă și implementează proiecte europene, prin utilizarea fondurilor UE.

SpaceLab Vienna

SpaceLab Vienna este instituția cu cel mai redus prag de admitere dintre toate proiectele desfășurate de Vienna's Vocational Training Guarantee, care oferă un program complet și complex pentru integrarea tinerilor pe piața muncii. Vienna's Vocational Training Guarantee include toate tipurile de măsuri pentru a permite tinerilor să absolve programele de formare profesională sau educație dincolo de studiile liceale obligatorii. Grupul său țintă sunt tinerii de la 14/15 la 21 ani care au absolvit cei 9 ani de educație obligatorie.

Spacelab este implementat de cinci ONG-uri care-și transmit și combină expertiza specifică.

- Obiective
  - Dezvoltarea perspectivelor personale și profesionale
  - Activarea grupului țintă
  - Stabilizarea participanților (în termeni economici și mentali)
  - Dezvoltarea abilităților, potențialului și competențelor acestora
  - Orientare profesională ghidată de practică
  - Alcătuirea planurilor personalizate de dezvoltare a carierei
  - Integrarea lor în sistemele de sprijin și angajare sau pe piața muncii.

- Clienți/grupul țintă

Tineri vienezi de la 15 la 24 de ani (centrare pe 17-24 ani) care nu urmează nicio formă de educație, nu sunt angajați sau nu urmează niciun curs de formare (NEET) și care au un acces mai dificil pe piața muncii.

- Programe asigurate

Facilitățile din Viena cuprind: mediul_spacelab, fetele_spacelab, creativitate_spacelab, design_spacelab. Rețeaua de Asistență pentru Angajare (Netzwerk Berufliche Assistenz - NEBA) din cadrul Sozialministeriumservice (Serviciului Ministerului Afacerilor Sociale) asigură un sistem de asistență pentru tinerii aflați în tranziția de la școală la locul de muncă, inclusiv Preparare Tineri, Școli de Producție, Asistență pentru Formare (Berufsausbildungsassistenz), Asistență pentru Locul de Muncă (Arbeitsassistenz) și Preparare pentru Locul de Muncă.

O școală clasică de producție austriacă cuprinde patru piloni: formare, preparare, ateliere de cunoștințe și sporturi. Suplimentar, Spacelab asigură acces la un prag redus pentru tineri prin oportunități de muncă deschise tinerilor și posibilitatea de a participa la acestea zilnic.

- Finanțare

Spacelab este finanțat de Sozialministeriumservice și Vienna Employment Promotion Fund (waff).

În 2016, Spacelab a primit un buget de 3,5 milioane Euro.

Serviciul Public de Angajare (AMS) acoperă beneficiile de formare pentru participanți.

Mai mult, Departamentul Municipal 13 al Vienei (Educație și Ocupare pentru Tineri) asigură fonduri pentru personal și infrastructura pentru modulul Ocupare Deschisă și Independentă pentru Tineri.

Aspecte cheie, puncte tari și puncte slabe ale organizațiilor vizitate

Toate organizațiile vizitate pe durata proiectului asigurau dezvoltarea abilităților principale și sprijin tinerilor vulnerabili. Analizarea și compararea diferitelor organizații în ceea ce privește modurile lor de sprijinire a tinerilor vulnerabili pentru educație și formare profesională (EFP) și ucenicie pe durata vizitelor a condus la identificarea aspectelor cheie referitoare la acest subiect. Au fost ridicate următoarele subiecte care se referă la asigurarea programelor celor mai vulnerabili tineri, respectivele subiecte fiind extrase din cele trei vizite:

- Asigurarea formării și recalificării pentru tinerii deținuți (România) a fost utilă și legată de deficitul comunității, dar cursul de instruire nu a fost acreditat.

- Vizita la Spacelab (Austria) a demonstrat importanța deținerii finanțării sustenabile care să permită asigurarea constantă a serviciilor de calitate înaltă.
- A fost plăcut să vedem că există cursuri asigurate în mod special tinerelor (SpaceLab), în locul abordării utilizate adesea de “un program pentru toată lumea”.

Un factor major al rețelei de bune practici este analizarea și identificarea punctelor tari și punctelor slabe ale organizațiilor lor membre. Această analiză reprezintă o oportunitate adecvată de identificare și explorare a soluțiilor noi la probleme. Fiecare țară partener a explorat diferite aspecte ale organizației vizitate, cum ar fi scopurile, grupul țintă, obiectivele, programele, finanțarea etc. și a identificat punctele tari și punctele slabe prezentate mai jos.

The Best Network: aspecte cheie – descrierea punctelor tari și punctelor slabe

Unul dintre aspectele esențiale indicate de masa rotundă a fost importanța intervenției timpurii, în școlile primare, cu recomandarea de a diminua discrepanța dintre mediile școlar, non-școlar și profesional. Din nefericire, așteptările tinerilor și părinților pot fi sporite de intervenții și adeseori, sunt nerealiste. Toți partenerii au recunoscut faptul că un sprijin crescut din partea angajatorilor este necesar, iar implicarea angajatorilor în orice intervenții este vitală.

Vizita în Marea Britanie, la BestNetwork, a constituit baza pentru o discuție de tip masă rotundă care a inclus reprezentanții unui număr de opt furnizori de servicii, și a dat naștere anumitor puncte importante demne de luat în considerare:

- În fapt, guvernul Marii Britanii face programele de ucenicie mai teoretice, dar aceasta are loc în detrimentul persoanelor care doresc să le urmeze. Un obstacol important în calea tinerilor vulnerabili este faptul că, adeseori, aceștia nu au calificările necesare pentru a fi acceptați.
- Pentru a gestiona vulnerabilitatea, intervențiile trebuie să înceapă din școli. Adeseori, se întâmplă ca tinerii vulnerabili să fie dezamăgiți de sistemul educațional. Școlile mai bune înțeleg acest aspect. Trebuie să începem să lucrăm cu tinerii chiar de la vârsta școlii primare, anterior ca problemele de excludere să apară deoarece este, adeseori, prea târziu ca un anumit comportament înrădăcinat să fie schimbat ulterior.
- Sprijinul pentru angajatori nu este disponibil, adeseori, iar angajatorii care se bazează pe tinerii cu vulnerabilități se confruntă cu obstacole. O companie de construcții din Marea Britanie, cu o misiune socială puternică, caută tineri care provin din medii vulnerabile. Organizația a raportat că anumiți tineri au fost observați a avea echimoze atunci când veneau la locul de muncă și, în unele cazuri, nu aveau bani pentru mâncare. Maiștrii din cadrul acestei companii au aflat că persoanele respective trebuiau să-și asigure hrana și să gestioneze alte probleme referitoare la îngrijirea tinerilor adulți. De asemenea, s-a observat că, pentru multe companii, accentul era pus pe obținerea profitului.
- Angajatorii știu cum să-și conducă afacerile, dar nu cum să gestioneze tinerii care au un număr mare de probleme sociale. Adeseori, angajatorii nu știu de ce au nevoie aceștia. Trebuie să existe o discuție adecvată cu privire la formare, cu tinerii vulnerabili, pentru a afla de ce au aceștia nevoie în mod real. Trebuie să existe sprijin din partea angajatorilor.

- Sprijinirea tinerilor la locul de muncă este importantă pentru a ajuta persoanele tinere să urmeze programele de ucenicie sau EFP. Sprijinul asigurat angajatorilor cu privire la tinerii vulnerabili trebuie să fie mai mult decât o agenție care dă un telefon odată pe săptămână. Mai degrabă, tinerii au nevoie de sprijin, consiliere și mentorat, iar angajatorii au nevoie de sprijin pentru recunoașterea problemelor cu care se confruntă tinerii vulnerabili și cum să le gestioneze într-un mod eficient și oportun.
- Se desfășoară foarte multe activități, în penitenciarele locale incluzând, de exemplu, inițiativele pentru angajarea deținuților în cadrul întreprinderilor locale. Totuși, încă este dificil ca foștii deținuți să-și găsească locuri de muncă. Este mult mai ușor pentru un angajator să angajeze un fost militar sau o persoană cu dizabilități decât să accepte un fost membru al unei bande (sau pe cineva cu cazier judiciar). Este nevoie de angajatori-pionieri, ca Timpson's, o companie retailer multinațională, din Marea Britanie, specializată în reparațiile de pantofi, copierea și gravarea cheilor, care a dezvoltat programe în penitenciare și a angajat foști deținuți.

a) Punctele tari principale ale organizației

Al treilea sector poate juca un rol specific în procesul de promovare a bunăstării pluraliste, mulțumită noilor forme de parteneriat social dintre toți actorii, stat și piață, pe baza subvenționării orizontale. Crearea rețelelor la nivelul jucătorilor din al treilea sector și a altor jucători ai bunăstării pluraliste pentru realizarea de servicii sociale și de formare poate promova o cultură a solidarității și responsabilității sociale.

Abordarea holistică este relevantă. Toate organizațiile implicate trebuie să încerce să construiască un 'plan de acțiune personal' în cadrul căruia abordarea 'de la persoană la loc de muncă' să fie avută în vedere, cu centrare pe indivizii vulnerabili (având în vedere, concomitent, locul de muncă, mediul social, abilitățile personale, nevoile de sănătate și sociale...).

O rețea de organizații ale celui de-al treilea sector este importantă deoarece permite existența unei abordări individuale pentru furnizarea formării și sprijinului necesar. Organizațiile din cadrul rețelei sunt conștiente de cele mai recente nevoi de pe piața muncii. De exemplu, ideea CV-urilor sub forma interviului video este deosebită și are un impact semnificativ asupra angajatorilor.

Faptul că Best Network este un consorțiu de organizații care conlucrează și cooperează pentru a identifica cea mai bună soluție și a oferi o varietate de servicii orientate asupra nevoilor reale ale clienților reprezintă un element cheie și punctul tare al organizației. Aceste organizații își trimit clienții de la una la cealaltă, oricând aceștia întâmpină probleme pe care una dintre organizații nu le poate rezolva. Principalul punct tare este potențialul de a acoperi o gamă vastă de nevoi și de a crea parteneriate strategice la nivelul municipiului Birmingham.

b) Punctele slabe principale ale organizației

Punctele slabe includ dificultățile referitoare la finanțare cu care se confruntă organizațiile mici, duplicarea programelor și cronologiile personale care nu corespund celei a programelor EFP (Educație și formare profesională). Organizația (BEST) nu poate exista fără finanțare, iar banii nu sunt o resursă constantă. Suplimentar, categoria de persoane cu care lucrează este dificil de gestionat deoarece mulți dintre ei sunt analfabeți, au așteptări nerealiste etc. și, pe lângă aceasta, fiecare individ este diferit și are nevoi diferite.

Penitenciarul Timișoara: aspecte cheie – descrierea punctelor tari și punctelor slabe

Penitenciarele sunt spații dificile unde se asigură programe de formare și recalificare pentru ajutarea la reabilitarea deținuților. Totuși, acest proiect pare să fie extrem de util, mai ales pentru tinerii deținuți. Proiectul asigură experiență referitoare la abilitățile cheie și formarea acestora, în domeniile unde există deficit de lucrători.

Activitățile desfășurate cu tinerii deținuți sunt neglijate, adeseori, și fac obiectul intervențiilor universale fără a lua în considerare specificul acestui grup țintă. În acest caz, este remarcabil faptul că Penitenciarul Timișoara are o politică și un program pentru formarea profesională a tinerilor deținuți.

a) Punctele tari principale ale organizației

Proiectele care permit deținuților să lucreze în afara penitenciarelor, prin dobândirea abilităților practice și participarea la activitățile de muncă sau educație, reprezintă întotdeauna o oportunitate excelentă pentru sporirea reintegrării sociale și profesionale după perioada de încarcerare.

Motivația conducerii Penitenciarului Timișoara pentru participarea la proiectele desfășurate în parteneriat cu alte organizații europene este extrem de pozitivă. Personalul penitenciarului este foarte implicat. În penitenciar sunt furnizate următoarele:

- Diferite tipuri de cursuri pentru deținuți: inițiere, formare, recalificare, formare continuă și specializare. Aceste cursuri acoperă variate domenii, în funcție de opțiunile și abilitățile deținuților.
- Cursurile se desfășoară în interiorul penitenciarului, prin utilizarea programelor de formare autorizate, pe baza contractelor încheiate cu partenerii din comunitate.

O componentă semnificativă a evoluției Penitenciarului Timișoara este implicarea sa, din anul 2007, ca aplicant la proiectele europene. Prin utilizarea finanțării externe, Penitenciarul a implementat programe centrate pe dezvoltarea abilităților și competențelor deținuților și personalului, ca și pe dezvoltarea infrastructurii.

Penitenciarul Timișoara a introdus programul/conceptul de industrie a penitenciarelor care permite colaborarea dintre companii și deținuți în vederea facilitării accesului pe piața muncii. Penitenciarul Timișoara este primul penitenciar din România care generează venituri suplimentare din participarea deținuților la activitățile profesionale.

b) Puncte slabe principale ale organizației

Un punct slab al întregului concept este lipsa de sprijin din partea asistenților sociali și serviciilor de probațiune ulterior eliberării deținuților din penitenciar. Aceasta este cauzată, în principal, de lipsa de resurse și semnifică că faza importantă a reintegrării în societate nu este realizată, adeseori, cu succes. Suplimentar, a fost neclar dacă programele au fost legate de proiecte cu orizonturi de timp mici, dacă acestea au fost sustenabile și dacă sunt conexe programelor de EFP sau ucenicie acreditate.

Aceste puncte slabe sunt ilustrate de natura adeseori improvizată a cursurilor de formare și modurilor de plasare forță de muncă, din cauza participării la proiectele finanțate (care nu au nicio garanție referitoare la continuitate). Nu mulți dintre deținuți sunt angajați ulterior eliberării lor și aceștia nu au, adeseori, competențele necesare pentru a reuși. Alte puncte slabe principale sunt:

- Raportul personal – deținuți este deficitar.
- Penitenciarul Timișoara este situat într-o zonă istorică protejată și, de aceea, clădirile sale sunt dificil de reparat și îmbunătățit.
- Este dificil de asigurat cursuri eficiente de formare a tinerilor deținuți și de susținut respectivele cursuri, în contextul penitenciarelor.

Organizația SpaceLab: aspecte cheie – descrierea punctelor tari și punctelor slabe

Aspectele cheie ridicate de vizită:

Vizita a demonstrat importanța existenței unei finanțări sustenabile care să permită asigurarea serviciilor de calitate superioară. Reprezentanții SpaceLab au subliniat o amenințare la adresa finanțării lor, situație în care erau presați să selecteze tinerii cel mai probabil să reușească ceea ce nu semnifică, din nefericire, de obicei, și cei mai vulnerabili tineri din societate.

a) Punctele tari principale ale organizației

SpaceLab utilizează variate abordări pentru gestionarea nevoilor tinerilor și tinerelor. Ne-a făcut plăcere să vedem că există cursuri specializate asigurate tinerelor și că nu mai era implementată abordarea utilizată cel mai adesea de “un curs pentru toată lumea”. Adeseori, nevoile tinerelor sunt foarte diferite de cele ale tinerilor. Adeseori, acestea au nevoie de un spațiu sigur și protejat.

A fost o experiență încurajatoare pentru ca tinerii adeseori foarte izolați să poată accesa proiectul și să bea o cafea, dar fără a fi presați să se înscrie la acesta sau să participe regulat. Această organizație asigură un spațiu care este lipsit de amenințări și activează ca loc de refugiu pentru tineri.

Turul organizației a prezentat metodele de predare utilizate de SpaceLab, în acțiune. În principal, este vorba de o abordare informală la adresa învățării și predării, care implică tinerii în alegerea subiectelor de discuție. Subiectele sunt cele care au valoare practică și sunt aplicabile, mai degrabă decât subiecte abstracte. Turul a demonstrat că tinerii erau implicați în procesul de învățare. Tinerii au posibilitatea de a participa la “Lernwerkstatt” – un curs de formare unde își pot îmbunătăți cunoștințele de bază, dobândite în școli, cum ar fi matematica, limba germană, limbi străine – sau calificările de bază, cum ar fi citirea și scrierea. În cadrul atelierului educativ, tinerii sunt sprijiniți de formatori, dar există și anumite sesiuni de preparare individuală.

Cea mai mare parte a spațiului de predare este alcătuit din ateliere și studiouri de arte, care asigură tinerilor un refugiu creativ. A părut să existe un accent pe faptul de a permite tinerilor să-și creeze propriile lucrări și să-și dezvolte propriile abilități artistice și creative.

Principalul punct tare ale SpaceLab este modul de motivare și implicare a tinerilor pentru a participa la cursurile de formare și calificare. Mobilizarea asistenților sociali și activitățile profesionale desfășurate în exterior sunt utilizate pentru a ajunge la tinerii NEET.

Un alt punct tare pentru implicarea acestui grup țintă este faptul că măsura are un prag foarte redus de admitere și oferă foarte multe opțiuni care permit tinerilor să se implice în ateliere. Conceptele sunt implementate pas cu pas. Cu cât mai mulți tineri sunt de acord să se implice, cu atât mai mult angajament trebuie să demonstreze aceștia. Faptul că activitățile sunt dezvoltate gradual, implicând componenta motivațională a beneficiarilor și sporindu-le responsabilitatea, reprezintă un alt punct tare al organizației.

Alte puncte tari sunt abordarea individualizată, lucrul eficient cu grupurile minoritare și femeile, asigurarea finanțării sustenabile, furnizarea sprijinului complet care îndeplinește nevoile multiple ale tinerilor și activități orientate asupra rezultatelor.

b) Puncte slabe principale ale organizației

Faptul că există un număr limitat de locuri și, adeseori, liste lungi de așteptare pentru ateliere arată că există o nevoie sporită de acest tip de activități. De asemenea, demonstrează că tinerii chiar sunt interesați. Dependența SpaceLab de sprijinul financiar și facilitățile și locurile limitate reprezintă puncte slabe. Un alt punct slab este faptul că tinerii pot fi urmăriți până la un anumit moment și nu există niciun fel de documentare a accesului lor ulterior pe piața muncii, după părăsirea cursurilor SpaceLab. Spacelab depinde de finanțarea publică și are dificultăți referitoare la implicarea organizațiilor mici din cel de-al treilea sector și în implicarea activă a angajatorilor.

Recomandări din cadrul vizitelor

Toate cele trei vizite au oferit partenerilor ocazia de a reflecta asupra a ceea ce funcționează și nu funcționează în programele EFP și de ucenicie, în variate părți ale Europei. Fiecare vizită a permis partenerilor să învețe din experiențele celorlalți și să obțină o imagine de ansamblu asupra serviciilor oferite, ca și să transmită recomandări asupra elementelor care pot fi făcute altfel pentru atingerea succesului în activitățile noastre curente.

Principala problemă ridicată în cadrul tuturor celor trei vizite a fost modul în care sistemul curent dezamăgește tinerii deoarece nu le oferă suficiente oportunități în accesarea și urmarea cursurilor EFP și de ucenicie, mai ales din cauza lipsei de sustenabilitate a finanțării.

Un factor major pentru organizațiile mici, cum ar fi cele reprezentate la discuția de tip masa rotundă, din cadrul vizitei la Birmingham, este că modelul curent de finanțare determină dificultatea de susținere, de către acestea, a sprijinului și serviciilor pe care le pot oferi. Toate țările partenere au convenit că ar putea fi oferite fonduri durabile și adecvate pentru organizațiile din BestNetwork și de asemenea ar putea fi introduse măsuri pentru limitarea abandonului.

Într-o notă mai optimistă, putem descrie modelul conceptului SpaceLab care este un exemplu foarte bun datorită finanțării sustenabile. Ceea ce este oferit de proiectul Spacelab (Austria) reprezintă o structură eficientă care a fost creată pentru a atrage tinerii vulnerabili spre sistemul de educație și formare profesională, ca și de a-i determina să urmeze asemenea cursuri. Reușita Spacelab este datorată, de asemenea, abordării sale individuale și orientării spre rezultatele și beneficiile pentru client. Este foarte bine coordonat, iar calitatea serviciilor oferite este confirmată de rezultatele atinse de grupurile țintă.

În cazul Penitenciarului Timișoara, principalele recomandări au fost de a crea legături mai eficiente cu agențiile externe și de a integra în sistemul formării profesionale programele și cursurile desfășurate în cadrul penitenciarului. Partenerii au fost de acord că orice calificări pe care deținuții le obțin în penitenciar trebuie să fie recunoscute și acreditate de organizațiile din afara penitenciarului.

Din perspectiva Administrației Naționale a Penitenciarelor din România, oferta continuă de cursuri EFP este mai degrabă fragmentată și împărțită între furnizorii publici și privați de formare profesională, aceștia oferind programe autorizate și neautorizate. Orice instituție poate oferi programe de formare continuă pe piața liberă, dar doar cei care sunt autorizați au dreptul de a oferi

certIFICATE recunoscute la nivel internațional. Oferta publică curentă de cursuri de formare profesională este concentrată pe programele de formare pe termen lung, care oferă calificări complete, în timp ce formarea pe piața muncii este orientată, adesea, spre alte tipuri de calificări. Oferta privată este mai degrabă mai flexibilă și mai diversă, dar nu mulți furnizori privați sunt interesați să devină autorizați din cauza birocrăției implicate și, uneori, a procedurilor de autorizare instabile. Unii dintre furnizorii privați pot implementa alte sisteme de asigurarea calității.

Reuniunile au fost utile pentru a sublinia relevanța abordării holistice în vederea gestionării problemelor tinerilor vulnerabili și îndeplinirii nevoilor acestora. Accentul pe nevoia unei abordări multidimensionale și complete poate fi o lecție pentru furnizorii de cursuri EFP și pentru angajatorii care iau în considerare, adeseori, nevoile persoanelor vulnerabile doar în termeni de abilități profesionale.

Recomandările și concluziile generale derivate din vizitele efectuate:

- Una dintre principalele provocări ale acestor inițiative de integrare a tinerilor vulnerabili în programele EFP și de ucenicie este transferarea lor către piața muncii principală și integrarea lor sustenabilă. Există informații limitate despre ratele de succes și o cantitate limitată de resurse privind acompanierea tinerilor, mai mult decât este absolut necesar, în călătoria lor către piața muncii. Există un moment în care acești tineri trebuie să-și asume responsabilitatea, dar cu cât sunt mai vulnerabili, cu atât este mai mare posibilitatea ca ei să eșueze.
- Tinerii vulnerabili reprezintă un grup țintă care este dificil de implicat. Rolul sprijinului social mobil este foarte important pentru identificarea acestor tineri și pentru informarea lor despre oportunitățile de participare la viața activă profesională. Exemplul Spacelab arată că această strategie referitoare la ocuparea tinerilor poate avea succes dacă le este oferită o oportunitate de formare cu nivel redus al cerințelor de admitere, la care prezența nu este obligatorie.
- Tinerii vulnerabili sunt supuși riscului înalt de abandon școlar timpuriu. Este important să depunem eforturi pentru eliminarea discrepanței dintre școli și instituțiile de formare.
- Implicarea angajatorilor este vitală. Este important ca activitățile de formare și educaționale să fie coordonate. Comunicarea și cooperarea constante cu organizațiile angajatorilor sunt importante pentru garantarea faptului că respectivele calificări oferite sunt proiectate pe baza nevoilor angajatorilor.
- O rețea corespunzătoare și eficientă de instituții care cooperează (departamente ale pieței muncii, servicii de sprijin social etc.) este importantă.
- Importanța activităților mobile desfășurate în exterior și a activităților cu tinerii, pentru implicarea grupului țintă de tineri vulnerabili/NEET nu poate fi subliniată suficient de mult.
- Aspectul pozitiv este că autoritățile încearcă să îmbunătățească condițiile și situațiile tinerilor NEET prin accesarea și utilizarea Programelor UE. Indiferent de aceste inițiative pozitive, autoritățile trebuie să colaboreze mai mult cu organizațiile locale de tineri care se află în contact direct cu reprezentanții grupurilor țintă, fiind conștienți de nevoile reale ale acestora, de ce îi motivează și de ce activități le sunt potrivite.
- Un alt element central important este implicarea angajatorilor în traseele individuale. Inițiativele de angajare fără implicare semnificativă a angajatorilor se dovedesc, adesea, a eșua. Este important să se petreacă timp cu angajatorii pentru clarificarea așteptărilor și

ajutarea acestora să înțeleagă tipurile de probleme și sprijin de care indivizii pot avea nevoie. Patronii, directorii RU, colegii și supervizorii pot toți să beneficieze de sprijin atunci când angajează persoane potențial vulnerabile, aceștia putând avea, la rândul lor, experiență limitată referitoare la nevoile și cerințele plasate pe umerii lor la locul de muncă.

- Activitățile de formare și profesionale trebuie integrate în sistemul național de educație și formare profesională.
- Finanțarea sustenabilă este vitală pentru asigurarea proiectelor și inițiativelor care să sprijine tinerii și angajatorii.

Reflecții asupra transferabilității culturale

Toți partenerii au conchis că, atunci când reflectă asupra transferabilității culturale a bunelor practici ale organizațiilor vizitate, este necesar să ia în considerare contextul național și cultural al fiecărei țări. Fiecare organizație vizitată a dezvoltat programe pentru a-și sprijini beneficiarii având în vedere specificul cultural, nevoile grupului țintă și contextul național. Din această cauză, anumite inițiative ar putea fi transferate, iar altele nu.

Partenerii au conchis că elementul cheie al transferabilității bunelor practici este diseminarea adecvată: prezentarea acestor concepte nu doar actorilor din cadrul proiectului UE, ci și decidenților și părților interesate. Este clar că toți putem învăța de la ceilalți și putem extrage avantaje din alte idei și alte moduri de a face lucruri, indiferent de contextul cultural.

Mai jos sunt diferite puncte de vedere ale fiecărei țări partenere implicată în proiect, referitoare la cele trei vizite.

Die Berater, partenerul din Viena, Austria, a ajuns la concluzia că transferabilitatea culturală este dificilă. Toate aceste exemple de bune practici pentru integrarea tinerilor vulnerabili în programele de educație și formare profesională / ucenicie au fost dezvoltate într-un anumit context național și cultural.

Organizația Best Network din Birmingham reprezintă o inițiativă adecvată și inovatoare, cu o gamă vastă de proiecte, iar pentru echipa Die Berater, inițiativa poate fi transferabilă deoarece în Viena, Austria, există deja rețele conexe pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile în cadrul programelor de educație și formare.

Cu privire la transferabilitatea culturală a conceptului promovat de Penitenciarul Timișoara, Die Berater a concluzionat că Austria are un sistem penitenciar și programe educaționale foarte diferite. Posibilitatea de a transfera instrumente sau conceptul de educație și formare pentru deținuți către alte țări nu este, adeseori, un aspect de cultură, ci depinde de priorități și agenda politică.

Școala de producție Spacelab este un concept de formare, care a fost deja transferat, din moment ce conceptul de "școală de producție" a fost dezvoltat, inițial, în Danemarca și adaptat situației austriece. Conceptul a fost adaptat și modificat în Austria, astfel încât se pot identifica școli de producție care activează în moduri variate, în funcție de nevoile locale și regionale.

Partenerul de proiect PPC din Bulgaria a recunoscut că cele trei programe vizitate ar fi dificil de introdus în Bulgaria din cauza diferențelor de context, structuri existente, relații interinstituționale etc. În Bulgaria, programele similare sunt bazate, în principal, pe proiecte și există dificultăți referitoare la asigurarea sustenabilității finanțării acestora.

O problemă în Bulgaria este motivarea și menținerea tinerilor vulnerabili în cadrul programelor educaționale și de formare profesională. În ultimii ani, legislația din acest domeniu s-a modificat adeseori și nu există niciun angajament semnificativ din partea angajatorilor. Cooperarea dintre diferite instituții și organizații ar putea fi, de asemenea, îmbunătățită.

Cu privire la conceptul Penitenciarului Timișoara, Marea Britanie are un sistem penitenciar foarte diferit, ca și programele educaționale asigurate, care nu se potrivesc conceptului promovat de penitenciarul român, iar proiectul nu ar putea fi transferat.

Problema cheie referitoare la introducerea conceptului SpaceLab în contextul din Marea Britanie ar fi obținerea finanțării sustenabile asigurate de guvern. Din nou, SpaceLab, chiar dacă lucrează cu grupurile vulnerabile, nu poate asigura ajutor persoanelor tinere mai vulnerabile, cu rezultate slabe. Suplimentar, Spacelab pare că dorește să demonstreze că are "succes" și, pentru a face aceasta, trebuie să lucreze cu tinerii mai puțin vulnerabili.

ANP (Autoritatea Națională a Penitenciarelor) consideră că BestNetwork implementează în Marea Britanie un concept care ar putea fi transferabil în România deoarece România are un grup țintă cu nevoi identice și organizații similare care activează în domeniu. Cu privire la Spacelab, conceptul modular poate fi transferat altor forme de asistență pentru minorii și tinerii vulnerabili. De exemplu, ANP a sugerat că acest concept - Spacelab ar putea fi implementat adecvat prin intermediul activităților extra-curriculare, care să completeze programele școlare pentru adolescenții cu dificultăți de învățare, din sistemul justiției pentru delincvenții juvenili.

Lamoro consideră că acest concept SpaceLab este un exemplu foarte bun de bune practici, observând că este bine coordonat, iar calitatea serviciilor care sunt oferite este confirmată de rezultatele atinse de grupurile țintă. Din experiența Lamoro, conceptul SpaceLab ar putea fi destul de dificil de transferat în Italia deoarece contextul este foarte diferit. Principalul aspect este finanțarea publică: sistemul curent, la nivel regional și național, nu ar putea permite o asemenea inițiativă coordonată să fie finanțată cu sume atât de mari. În Italia, sistemul de sprijin pentru tinerii vulnerabili nu este coordonat la un grad mare și este foarte fragmentat.

Organizația Lamoro a subliniat faptul că reflecțiile asupra transferabilității culturale a bunelor practici depind de specificul fiecărui context național. Contextul italian este foarte diferit de cel din alte țări. Cadrul juridic este foarte diferit și implică variate niveluri: cel național și cel regional. Programele EFP din Italia sunt caracterizate de guvernarea multistratificată, cu implicare vastă a părților interesate naționale, regionale și locale. Ministerele Muncii și Educației definesc cadrul juridic și politicile. Regiunile și provinciile autonome sunt responsabile să asigure variate programe profesionale și majoritatea schemelor de tip ucenicie (organizarea programelor EFP oferite de cadrul regional este eterogenă). De aceea, s-ar putea dovedi foarte dificil să fie transferate experiențele din cadrul celor trei vizite în contextul italian.

Inițiativele promovate de BestNetwork și implicarea celui de-Al Treilea Sector sunt transferabile, cu siguranță, în contextul regional și național din Italia menționat de organizația Lamoro. Abordarea ar putea fi transferată deoarece nevoile tinerilor vulnerabili sunt similare în Italia și, de asemenea, al treilea sector joacă un rol relevant în procesul promovării bunăstării pluraliste (din această perspectivă, bunăstarea pluralistă apare nu ca suma diferitelor subiecte, fiecare dedicat activităților și sectoarelor specifice, dar ca mod de efectuare a acțiunilor și de sprijinire a relațiilor). Mai mult, în Italia, sectorul public trebuie să preia un nou rol ca element de permitere a inovației sociale.

Lamoro a observat că respectivul concept promovat de Penitenciarul Timișoara este apropiat, din punct de vedere cultural, realităților din Italia și, pe baza afirmațiilor acestei organizații, există o gamă de proiecte pilot deja implementate, adresate grupurilor vulnerabile. Lamoro a observat că sistemul de justiție din Italia este mai degrabă structurat (cel puțin pe hârtie și în conformitate cu cadrul juridic). De asemenea, în Italia, problemele sunt cauzate, majoritar, de condițiile precare din penitenciare (mai ales determinate de supraaglomerare).

S-ar putea dovedi dificilă transferarea experienței Spacelab în Italia deoarece contextul este foarte dificil. Elementul principal este finanțarea publică: sistemul curent, la nivel regional și național, nu ar putea permite o asemenea inițiativă coordonată să fie finanțată cu sume atât de mari. În Italia, sistemul de sprijin pentru tinerii vulnerabili nu este coordonat la un grad mare și este foarte fragmentat.

Pe baza afirmațiilor CPIP, în România, în prezent, există o preocupare permanentă pentru îmbunătățirea serviciilor în vederea îndeplinirii nevoilor tinerilor. Multe asociații lucrează cu tinerii pentru a-i ajuta să identifice un loc de muncă sau prin îmbunătățirea abilităților și competențelor lor, în vederea facilitării integrării pe piața muncii.

Din nefericire, chiar dacă există o cooperare reciprocă între organizațiile din Timișoara pentru asigurarea sprijinului tinerilor cei mai vulnerabili, nu putem acoperi toate serviciile necesare pentru sprijinirea persoanelor vulnerabile, iar organizațiile se zbat să supraviețuiască și concurează pentru obținerea finanțării.

Conceptul SpaceLab ar putea fi transferabil în România deoarece, aici, ne confruntăm cu aceleași aspecte, iar singura problemă ar fi sustenabilitatea finanțării.

Concluzii

Lumea se schimbă permanent. Mereu apar idei noi, tehnologii noi și oportunități noi. Organizațiile trebuie să se adapteze continuu pentru a rămâne competitive pe piață. Pentru a face aceasta, trebuie să învețe. Organizațiile, similar indivizilor, învață din experiențe, ale lor și alte altora.

Aceste reuniuni au fost foarte utile. Toate cele trei vizite au permis schimbul de bune practici între profesioniști și au demonstrat noi moduri de a inova și de a progresa.

Aceste vizite au reprezentat oportunități excelente de partajare a ideilor, experiențelor și, la final, de a învăța cum se implică persoanele tinere vulnerabile și cum se îndeplinesc nevoile lor pe piața muncii.

Cele trei vizite de împărtășire a bunelor practici au reprezentat o oportunitate adecvată pentru:

- identificarea abordărilor inovatoare în domeniul programelor EFP și de ucenicie;
- identificarea punctelor tari și punctelor slabe ale organizației ca metodă de îmbunătățire a obiectivelor proiectului;
- stabilirea unei poziții inițiale, astfel încât partenerii proiectului să poată cuantifica și evalua alte progrese ale proiectului;
- accesarea experienței altor persoane;
- obținerea noilor idei de la variate organizații și din diverse țări;
- promovarea partajării reperelor/celor mai bune practici/cunoștințelor europene în domenii specifice;

- considerarea unei rețele destinată identificării aspectelor și problemelor comune, ca și dezvoltării soluțiilor.